Dataperustaiset innovaatiot pk-yrityksissä

17.12.2021

Data tarjoaa uusia mahdollisuuksia pk-sektorin yrityksille, ja se mahdollistaa usein myös yrityksen kasvun uusien tuotteiden ja palveluiden myötä. Dataperustaiset innovaatiot voivat pohjautua suoraan dataan sekä siihen liittyvään liiketoimintamalliin tai sitten data voi osoittaa esimerkiksi tarpeen tietynlaiselle tuotteelle analytiikan avulla. Joka tapauksessa nämä mallit ovat yleensä kytkettävissä data- ja alustatalouteen sekä niihin liittyviin ratkaisuihin (esim. Uber ja Wolt). Data on näiden ratkaisujen keskiössä ja niissä on onnistuttu kapitalisoimaan datan tuottama lisäarvo asiakasnäkökulmasta.

Tärkeää dataperustaisissa innovaatioissa on, että asiakaslisäarvo on pystytty kirkastamaan mahdollisimman hyvin. Toinen tärkeä asia on dataan liittyvät saatavuus- ja laatutekijät. Datan olemassaolo ei takaa sen hyötykäyttöä ennen kuin on pystytty selkeästi osoittamaan se, miten dataa on mahdollista hyödyntää osana yrityksen sisäisiä prosesseja tai asiakkaille myytäviä tuotteita. Tärkeää on, että asiakas saadaan kytkettyä osaksi datan hyödyntämis- tai tuottamisketjua tavalla tai toisella.

Dataperustaisen innovaatioiden perusidea on helppo ymmärtää, mutta huomattavasti vaikeampaa niitä on toteuttaa. Dataperustaiset innovaatiot kytkevät useita teknisiä ja liiketoiminallisia osa-alueita, joista yrityksen tulee olla perillä, jotta uudenlaisen dataperustaisen tuotteen tai palvelun kehittäminen olisi mahdollista. Tärkeää on ymmärtää myös se, että dataperustainen innovaatio vaatii aina asiakkaan, joka on valmis maksamaan tuotteesta joko suoraan tai välillisesti. Jokainen dataperustainen innovaatio on erilainen ja yhtä oikeaa tapaa niiden kehittämiseen ei pysty antamaan, mutta käytännönläheisiä vinkkejä kehittäjille voidaan antaa.

1. Minkä lisäarvon dataperustainen innovaatio tuottaa asiakkaalle ja kuka on loppujen lopuksi asiakas?
2. Minkälainen liiketoimintamalli datan ympärille on mahdollista rakentaa?
3. Onko data olemassa jo nyt tai mistä se on mahdollista saada ja minkälaista prosessointia se vaatii?
4. Mitä osaamista tarvitaan, jotta dataperustainen tuote tai palvelu voidaan lopulta kehittää?
5. Mitä muutoksia dataperustainen innovaatio aiheuttaa markkinassa ja ketä ovat kilpailijat?

Yrityksen kannattaa lähteä miettimään dataperustaisia tuotteita ja palveluita liiketoiminta edellä – ei teknologialähtöisesti. Data on arvokas resurssi vain ja ainoastaan silloin, jos se tuottaa lisäarvoa yritykselle ja sen asiakkaille. Lisäarvo voi näkyä esimerkiksi liikevaihdon kasvamisena tai kustannusten alenemisena yrityksessä. Jos yritys pystyy kirkastamaan asiakaslisäarvon liittyen dataan, niin teknologiset ratkaisut – monimutkaisemmatkin – ovat toteutettavissa.

Ari Sivula
Tutkimus- ja kehittämispäällikkö, yliopettaja
SeAMK Tekniikka

KTT Ari Sivula toimii Seinäjoen ammattikorkeakoulussa tutkimus- ja kehittämispäällikkönä sekä digitaalisten innovaatioiden yliopettajana. Lisäksi Sivula on tuotantotalouden Dosentti (erityisalana datainnovaatiot)

Vaasan yliopistossa. Sivula on julkaissut kymmeniä tieteellisiä artikkeleita erilaisissa tieteellisissä aikakausilehdissä sekä konferensseissa.

Artikkeli on toteutettu ESR-rahoitteisessa Datasta ketteryyttä ja uutta liiketoimintaa Etelä-Pohjanmaan pk-yrityksiin (TehoData) -hankkeessa.